

Základní škola a Mateřská škola Dřísy

Hlavní 89, 277 14 Dřísy, okres Praha-východ

IČO: 65601939, tel.: 326 971 119

www.zsdrisy.cz, e-mail: reditelka@zsdrisy.cz

Minimální preventivní program ZŠ a MŠ Dřísy

Obsah:

1. Charakteristika školy
2. Analýza současného stavu
3. Cíle Minimálního preventivního programu
4. Vlastní program
 - 4.1 Personální zajištění prevence
 - 4.2 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci
 - 4.3 Aktivity pro žáky
5. Metody práce
6. Řešení přestupků
7. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity
8. Program proti šikanování
9. Přílohy: Příloha č. 1 – Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací (PAS)
Příloha č. 2 – Desatero pro školy aneb „Do školy poprvé přichází žák s PAS
Příloha č. 3. – Desatero komunikace se žákem s PAS ve škole

Základní údaje

Zpracovala: Mgr. Dagmar Chalupová

IČO: 65601939

Název organizace: Základní škola a Mateřská škola Dřísy

Adresa školy: Hlavní 89, 277 14 Dřísy

Ředitelka: Mgr. Dagmar Chalupová

Realizátor: Pedagogický sbor Základní školy a Mateřské školy Dřísy

Rok realizace: 2022-2023

Zřizovatel: OÚ Dřísy

1. Charakteristika školy

Název školy	Základní škola a Mateřská škola Dřísy
Adresa školy	Hlavní 89, 277 14 Dřísy
Ředitel školy	Mgr. Dagmar Chalupová

Kontakty:

Telefon	326 971 119, 702 057 838
E-mail	reditelka@zsdrisy.cz
Web	http://www.zsdrisy.cz

Základní škola a Mateřská škola Dřísy zajišťuje vzdělávání dětí předškolního věku a základní vzdělávání žáků 1. stupně, tedy dětí od 3 do 10 let věku. Zájem o školu souvisí s nabídkou klidné a přátelské atmosféry, malým počtem žáků ve třídě, individuálním přístupem a péčí, s nabídkou zajímavých školních i mimoškolních aktivit.

Součástí školy:

Základní škola – kapacita	120 žáků
Školní družina – kapacita	73 žáků
Mateřská škola – kapacita	48 dětí
Školní jídelna – kapacita	184 jídel

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti. Právě v době základní školní docházky je důležité žáky, přiměřeně k věku, seznámit s problematikou jevů v oblasti závislosti na psychotropních látkách, šikany, kyberšikany, netolismu, extremismu, rasismu, atd.

Primární prevence se dále zaměřuje na rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, ohrožování mravní výchovy mládeže a poruch příjmu potravy. Jejím cílem je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je schopná se v dané problematice orientovat, která si bude vážit svého zdraví, bude umět správně nakládat se svým volným časem a bude zvládat základní sociální dovednosti.

Minimální preventivní program vychází z platných předpisů pro oblast prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže vydaných MŠMT ČR.

Naše škola připravila a snaží se realizovat komplexní, dlouhodobý program prevence sociálně patologických jevů a zahrnula do něj co nejvíce spolupracujících složek, včetně rodičů.

2. Analýza současného stavu

Analýza problematiky rizikového chování žáků ve škole je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin negativních jevů a vytyčení cílů prevence.

Ke zjištění současného stavu sociálně patologických jevů jsou využívány pravidelně komunitní kruhy žáků se třídními učiteli.

Pravidelně žáci vyplňují anonymní dotazníky, týkající se současného stavu výskytu patologických jevů na škole či v jejich blízkém okolí.

Škola pravidelně vyhodnocuje všechny preventivní akce. Z výsledků hodnocení následně vychází pro svou další činnost v oblasti prevence.

Pro žáky i jejich rodiče je ve školní budově (hlavní vchod do budovy – prostor šatny žáků ZŠ) připravena *Schránka důvěry*.

Co se nám daří:

Snažíme se poskytnout širokou nabídku volnočasových aktivit. Učitelé chápou smysluplné využívání volného času jako nejlepší prevenci sociálně patologických jevů. Každodenní kvalitní práce ve školní družině, kterou z kapacitních důvodů navštěvují žáci 1. – 3. ročníku a žáci dojíždějící, je toho důkazem. V minulých letech na škole byly otevřeny následující kroužky: taneční, dramatický, pohybový, orientální tance, anglický jazyk, keramický, šikovné ručičky, jóga, šachy, mladý záchranář a programování – rozličnost jednotlivých kroužků umožňuje rozvíjet individualitu každého žáka. I v letošním školním roce se budeme snažit nabídnout žákům různorodé možnosti prožití volného odpoledne.

Těší nás zájem rodičů a žáků o společné víkendové akce. Klub rodičů a přátel školy, který při naší škole pracuje již několik let, úzce spolupracuje s vedením školy. Opět se budeme snažit pomoci v realizaci jarmarků (Vánoce, Velikonoce).

Co nás trápí:

Menší zájem o volnočasové aktivity našich žáků, které jsou jim školou nabízeny v podobě kroužků (interní – externí organizátoři). Zájem ze strany žáků poklesl v souvislosti s Covidem. V minulém školním roce žáci neprojevovali zájem téměř o žádnou nabízenou volnočasovou aktivitu.

Z analýzy pro nás vyplývají tři nejdůležitější úkoly:

- Pokračovat ve všech aktivitách, které se nám osvědčily
- Kvalitněji a účelněji využívat metod osobnostní a sociální výchovy
- Pokračovat nadále v dobré spolupráci s rodiči

3. Cíle Minimálního preventivního programu

Dlouhodobým cílem primární prevence je osvěta a zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Program se zaměřuje zejména na zdravý životní styl, prevenci kriminality, prevenci zneužívání návykových látek, šikany a záškoláctví.

Soustředíme se zejména na:

- odpovědnost za své chování a uvědomění si důsledků jednání
- seznámení s právy a povinnostmi dítěte
- rozvíjení sociálních dovedností a sociálních vztahů
- posilování komunikačních dovedností (schopnost řešit problémy, konflikty, neúspěch, atd.)
- vytváření pozitivního klimatu
- formování postojů ke společensky akceptovatelným hodnotám (právní vědomí,
- mravní a morální hodnoty, humanistické postoje)

Žáci se učí:

- uvědomění si vlastní osobnosti,
- vzájemné úctě, sebeúctě a důvěře,
- umění vyjádřit a obhájit svůj názor,
- pravidlům vzájemného soužití a tolerance,
- schopnosti řešit konflikty a problémy,
- obraně před návykovými látkami a šikanou.

Prevence rizikového chování na naší škole je zaměřena na:

A. Předcházení rizikovým jevům v chování žáků:

- ✓ drogové závislosti, alkoholismus a kouření, onemocnění HIV / AIDS a další infekční onemocnění související s užíváním návykových látek
- ✓ virtuální drogy (počítače, televize, video, internet)
- ✓ šikanování a ubližování, kyberšikana
- ✓ vandalismus a další formy násilného chování
- ✓ záškoláctví
- ✓ krádeže osobních věcí
- ✓ rasismus, xenofobie

B. Rozpoznání a zjištění včasné intervence zejména v případech:

- ✓ týrání a zneužívání dětí
- ✓ ohrožování mravní výchovy mládeže
- ✓ poruchy příjmu potravy (bulimie, anorexie)
- ✓ domácího násilí

C. Další cíle:

- ✓ dobrá informovanost všech žáků školy v oblasti rizikového chování
- ✓ systematická výuka a výchova žáků ke zdravému životnímu stylu
- ✓ vytváření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy
- ✓ podpora vlastních aktivit žáků a rozvoj sociálně komunikativních dovedností
- ✓ začleňování méně průbojných žáků do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi žáky
- ✓ zapojení celého pedagogického sboru do systému prevence
- ✓ aktivní spolupráce s rodiči žáků a dalšími organizacemi podporujícími prevenci

Cíle prevence jsou sledovány v následujících předmětech:

1. - 5. ročník: *Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda*

- ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v tematickém okruhu Lidé kolem nás
 - ✓ soužití lidí, mezilidské vztahy, komunikace, chování lidí, právo a spravedlnost
- ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho zdraví
 - ✓ lidské tělo, partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy, péče o zdraví a zdravá výživa, návykové látky a zdraví, osobní bezpečí
 - ✓ výchova ke zdravému životnímu stylu a základy etické výchovy

Tělesná výchova

- ✓ zlepšení fyzické zdatnosti, odmítání drog a jiných škodlivin
- ✓ zásady zdravého životního stylu, stravy, péče o svou fyzickou zdatnost

Informatika

- ✓ možná rizika a nebezpečí, která hrozí na internetu, zneužití internetu
- ✓ nebezpečné jevy, spojené s užíváním internetu a mobilních telefonů kyberšikana, kyberstalking, kybergrooming, hoax.
- ✓ možné způsoby ochrany proti uvedeným jevům

Jazyk a jazyková komunikace

- ✓ zvládnutí pravidel komunikace – komunikace s operátory tísňových linek

4. Vlastní program

4.1. Personální zajištění prevence

Na realizaci preventivního programu se podílejí všichni zaměstnanci školy.

Ředitelka školy: Mgr. Dagmar Chalupová zodpovídá za realizaci preventivního programu

- Ve spolupráci s ostatními pedagogy sestavuje plány pro preventivní aktivity ve škole
- Spolupracuje s PPP Mělník, PPP Praha-východ, SPC Mladá Boleslav, Nautis, OSPOD Praha-východ.
- Řeší a eviduje sociálně patologické jevy ve škole.
- Zajišťuje preventivní aktivity a programy prevence pro žáky.
- Poskytuje materiály a informace všem učitelům k dané problematice.

Učitel – speciální pedagog: Mgr. Jana Špinarová

- Eviduje děti s SPU, PAS, eviduje integrované žáky.
- Pomáhá při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů.
- Spolupracuje s PPP Mělník, PPP Praha-východ, SPC Mladá Boleslav, Nautis, OSPOD Praha-východ.
- Metodicky vede asistenty pedagoga v MŠ i ZŠ (pravidelné konzultace, řešení aktuálních problémů v práci AP, kontroluje písemnou dokumentaci, kterou si vedou AP).

Třídní učitelé

- Mapují vztahy žáků v třídním kolektivu.
- Řeší situaci s třídním kolektivem.
- Je manažerem třídního dění a preventivních aktivit.

Preventivní tým tvoří: Mgr. Dagmar Chalupová, Mgr. Jana Špinarová, Mgr. V. Nejedlý

- Řeší sociálně patologické jevy žáků, dodržuje postupy platné pro naši školu
- Řeší situaci s třídním kolektivem
- Jedná s rodiči žáků
- Jedná s Policií ČR, PPP, OSPOD, psychologem, dětským lékařem

4. 2 Konkrétní aktivity podporující preventivní prevenci

- ✓ Výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- ✓ Akce zaměřené na zvýšení právního vědomí – spolupráce s Policií ČR
- ✓ Zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí
- ✓ Na základě průzkumu věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření – v třídnických hodinách, hodinách prvouky a přírodovědy
- ✓ Zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, projektových dnů, dodržování tradic školy
- ✓ Nabídka volnočasových aktivit
- ✓ Účast ve výtvarných, sportovních a vědomostních olympiádách
- ✓ Ekologická výchova – zapojení do projektu: Uklid'me Zemi.

4. 3 Aktivity pro žáky

A. Ve výuce

Témata zařazená do vyučovacích hodin (závazná pro všechny vyučující)

1. - 3. ročník

Návykové látky – cigarety, alkohol, léky, drogy

- základní pojmy
- poškozování zdraví
- odmítání drogy, nácvik – říkat **NE! NECHCI!**

Zdravý životní styl - zdravé jídlo

- pohyb
- odpočinek

Zdravé vztahy - kamarádství

- osobní bezpečí – ubližování,
- kde hledat pomoc: učitelé, rodiče, linka bezpečí
- sebedůvěra

4. - 5. ročník

Návykové látky – cigarety, alkohol, léky, drogy

Rizika zneužívání návykových látek – zdravotní rizika

- sociální rizika
- nácvik odmítání drog

Zdravý životní styl - výhody zdravého člověka

- činnosti vedoucí ke zdraví
- prosazování zdravého životního stylu ve škole

Zdravé vztahy - ve škole, v rodině, ve společnosti

- odmítání ubližování, šikany
- osobní bezpečí: vědět, kde najít pomoc
(učitelé, rodiče, linka důvěry, schránka důvěry)
- sebepoznání, sebedůvěra
- odmítat poškození věcí, vandalismus

Výchova k rodičovství - ohleduplnost k ženám a dívkám

- ochrana vlastního zdraví před zneužitím
- funkce rodiny

Znalostní kompetence žáků

1. – 3. ročník

- ✓ žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog a léků
- ✓ znají jednotlivé způsoby odmítání návykových látek
- ✓ znají hodnotu zdraví a zdravého životního stylu
- ✓ mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů
- ✓ odmítají všechny formy násilí, ví, kde hledat pomoc

4. - 5. ročník

- ✓ žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- ✓ znají vhodné činnosti denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- ✓ podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek
- ✓ znají zákony omezující kouření, používání alkoholu, užívání a šíření drog
- ✓ umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- ✓ umí pojmenovat mezilidské vztahy
- ✓ umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ✓ ví, na koho se obrátit v případě, že jsou porušována jeho práva
- ✓ mají povědomost o tom, že jednání ohrožující druhé je protiprávní
- ✓ znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

B. Jednorázové tematické aktivity, tradice školy

Důležitým výchovným prvkem naší školy jsou tradice naší školy, v nichž chceme vychovávat a vzdělávat žáky.

Tradice naší školy:

- Slavnostní vítání prvňáčků
- Lampionový průvod + kulturní pásmo
- Vánoční rozsvícení stromečku (jarmark + kulturní pásmo)
- Velikonoční jarmark (jarmark + kulturní pásmo)
- Školní vlastivědné výlety
- Projektové dny
- Zájmové akce společné pro děti a rodiče
- Sportovní akce pro děti a rodiče

5. Metody práce

V rámci výuky budou kromě tradičních metod využívány další metody, které se osvědčily. Výchova ke zdravému životnímu stylu bude prolínat mezipředmětově.

Příklady používaných metod

- ✓ Aktivní sociální učení
- ✓ Výklad (informace)
- ✓ Samostatné práce (výtvarné práce, koláže, slohové práce na dané téma, referáty, informace z tisku, projekty...)
- ✓ Přednášky, besedy s odborníky
- ✓ Diskuse, vyjadřování a obhajování vlastního názoru
- ✓ Hry na sebepoznání
- ✓ Dramatická výchova
- ✓ Situační hry, hraní rolí, sociální hry
- ✓ Komunitní kruhy
- ✓ Vytváření důvěry mezi žáky a učiteli
- ✓ Vytváření vlastních pravidel žáků pro soužití ve třídě
- ✓ Pěstování právního vědomí
- ✓ Umožňovat žákům zažívat úspěch, radost, vítězství
- ✓ Skupinová práce ve třídě i napříč třídami
- Projekty na preventivní téma

6. Řešení přestupků

Školní řád zakazuje žákům školy používání návykových látek ve škole i mimo školu. Školní řád vymezuje dále i pravidla chování ve škole i zacházení se školním zařízením.

Na začátku nového školního roku jsou žáci seznámeni s platným školním řádem.

Rodiče žáků se mohou seznámit se školním řádem prostřednictvím webových stránek školy (www.zsdrisy.cz). V tištěné podobě je k dispozici na nástěnce na chodbě u hlavního vchodu do školy a lze do něj nahlédnout i v ředitelně školy.

V případě, že se ve škole vyskytnou žáci, kteří jsou podezřelí ze zneužívání návykových látek nebo jiných nežádoucích jevů je přikročeno k následujícím opatřením:

- ✓ Individuální pohovor se žákem – podle zjištěných skutečností následuje spolupráce s rodinou
- ✓ Šetření přestupku preventivním týmem, zvolení trestu
- ✓ V případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
- ✓ V případě dealerství a jiných závažných přestupků oznámení věci policii a příslušnému sociálnímu odboru
- ✓ Další postupy školy: např. vedení sešitu přestupků v souvislosti užívání návykových látek, šikany, záškoláctví apod.

9. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity

Jednotlivé části programu kontroluje ředitelka školy, pravidelně vyhodnocuje a podle výsledků program modifikuje.

Je veden přehled o úspěšnosti akcí školy a s výsledky jsou průběžně seznamováni učitelé i rodiče. Výsledky zveřejňujeme (Výroční zpráva školy), publikujeme. Zpráva o realizaci MPP bude součástí výroční zprávy.

Pro zjišťování efektivity programu používáme metody kvantitativní, např. necháváme žáky danou akci ohodnotit, oznamkovat. Pro kvalitativní hodnocení necháme děti napsat, co zažily, jak byly spokojené. Ptáme se i rodičů. Z každé akce zhotovujeme videozáznam/fotodokumentaci. O svých aktivitách širokou veřejnost seznamujeme formou krátkých zpráv na webových stránkách školy. Žáci i jejich zákonní zástupci mají zpřístupněn portál, na který se vkládá fotodokumentace z jednotlivých akcí školy. V letošním roce, stejně jako v minulém školním roce, zajišťuje vkládání fotografií na uzavřený portál Mgr. K. Nejedlá. V souladu s požadavky GDPR je vstup na portál s fotodokumentací ošetřen přístupovými hesly. Zprávy na webové stránky vkládá asistentka ředitelky a Mgr. K. Nejedlá. Informace o činnosti školy jsou zveřejněny: na webových stránkách školy, na nástěnkách školy a v Bakalářích.

Minimální preventivní program je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu školní docházky na naší škole. Účastní se ho žáci, učitelé, rodiče, odborníci. Jeho efektivitu je možno zjistit mnohdy, až žáci opustí naši školu. Je velmi těžké měřit efektivitu našeho preventivního působení bez pozdějších informací o žácích. Každý žák má jiné životní zkušenosti a působí a platí na něho něco jiného. Program je sestaven a realizován tak, aby respektoval i tato fakta. Naší snahou a přáním je vybavit žáky schopnostmi, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se negativním psychologickým vlivům a nátlakům nejrůznějších part, sekt i jednotlivců, všem návykovým látkám a rizikovému chování v celé šíři.

8. Krizový plán

Škola má vypracovaný Krizový plán, kde jsou jednotlivé oblasti prevence podrobně. V Minimálním preventivním programu, který je vypracován vždy na 1 školní rok, jsou uvedeny postupy pro řešení konkrétních situací jen bodově. Při řešení konkrétní situace byl školní Krizový plán byl nedílnou součástí dokumentace, která by sloužila k zvládnutí vzniklé situace.

A. Situace, které škola zvládne vlastními silami

Do této skupiny patří počáteční stádia šikany, 1. a 2. stádium a třídní program pro řešení zárodečného stádia. Řešíme vše, co by mohlo být šikanou.

Šetření provádí pracovníci preventivní tým :

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a s obětí
- Nalezení vhodných svědků
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace oběti a agresora)
- Zajištění ochrany oběti
- Rozhovor s agresory, popřípadě konfrontace mezi nimi

Výsledky šetření budou zapsána do sešitu: Výchovná komise.

Výchovná opatření

- Pro nápravu situace je třeba pracovat s celým kolektivem
- Dále pracovat s agresorem i obětí. V případě potřeby zprostředkovat péči PPP, psychologa
- Pro potrestání agresora užít výchovná opatření dle školního řádu

B. Situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR

Do této oblasti patří řešení pokročilé a nestandardní šikany. Tyto případy vyžadují následující postupy:

Plán pro pedagogy

- Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi

- Pokračující pomoc a podpora oběti
- Závažného případu šikanování nebo v případě podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, oznámí ředitelka školy tuto skutečnost Policii ČR
- Ředitelka školy oznámí orgánu sociální ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin nebo opakovaně páchá přestupky, ředitelka školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
- Vlastní vyšetřování – škola nebude vyšetřovat sama, požádá o pomoc Policii ČR, PPP, orgán sociálně právní ochrany dětí
- Další práce s celým třídním kolektivem

Plán pro oběť

- Bezprostřední záchrana oběti
- Informování rodičů o vzniklé situaci
- Individuální rozhovor s obětí
- Oběti dát jasně najevo, že nikdo nemá právo s ní takto jednat
- Zaručit oběti ochranu ze strany školy
- Zacvičit oběť do ochranných strategií
- Věnovat se rozvoji jejího sebepojetí
- Zajistit odbornou pomoc psychologa
- Seznámit rodiče se závěry šetření a řešením situace

Výchovná opatření

- Budeme nadále spolupracovat s agresorem – zjištění (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné zázemí, výchovný styl v rodině)
- V případě potřeby oběti zprostředkovat péči v PPP, střediska výchovné péče, psychiatra.
- Spolupráce s rodiči
- Výchovná opatření dle školního řádu

Postup při neomluvené absenci

O neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel ředitele školy.

Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce žáka pozván doporučeným dopisem. Třídní učitel projedná se zákonným zástupcem žáka důvod nepřítomnosti, způsob omlouvání, upozorní na povinnost stanovenou zákonem, seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky (postupy) v případě nárůstu neomluvené absence. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede dohodnutý způsob nápravy. Zákonný zástupce žáka zápis podepíše a obdrží kopii zápisu.

Při počtu neomluvených hodin nad 10 svolá ředitel výchovnou komisi, které se dle závažnosti a charakteru nepřítomnosti žáka účastní: ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, popř. další odborníci a zástupce rady školy.

Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání školní výchovné komise se provádí doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy bezodkladně zašle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.

Při opakovaném záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přešůpek, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení Policii ČR. Kopie hlášení bude zaslána pověřenému obecnímu úřadu.

Postup školy při krádeži a vandalizmu

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterým se v prostředí škol setkáváme.

Jak postupovat preventivně proti krádežím

Krádeže jsou proti právním jednáním, jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola žákům doporučuje cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním do školy nenosit, případně je ukládat na místa k tomu určená, např. u třídního učitele.

Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem

O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného. Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Jak postupovat preventivně proti vandalismu

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti. V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Jak postupovat při vzniku škody

Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka. V případě, že viníka škola zná, bude na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu školy, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Postup školy při výskytu a konzumaci tabákových výrobků ve škole

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřízovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu. O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek). Tento záznam se založí do sešitu (Výchovná komise), který je trvale uložen v ředitelně školy.
- V případě porušení kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk a chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně – právní ochrany
- Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem: napomenutí třídního učitele, důtka TU, důtka ŘŠ.

9. Příloha MPP – Program proti šikanování

Cíl programu:

- ✓ Vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí
- ✓ Vytvořit pocit bezpečí pro každého jednotlivce a jeho začlenění do třídního kolektivu
- ✓ Vytvořit dobré sociální klima třídy a celé školy
- ✓ Podporovat pozitivní vztahy mezi žáky a učiteli

Organizační opatření školy

- Osobní příklad pedagogů – svým chováním vůči žákovi nepodněcovat zhoršování vztahů, směřující k šikanování. Vytvářet pozitivní mezilidské vztahy mezi žáky a učiteli.
- Zajistit dohled nad žáky, především v prostorách, kde k šikanování došlo nebo by mohlo dojít.
- Školní knihovna je průběžně doplňována o literaturu z oblasti násilného chování a šikanování.
- Ve školním řádu jsou jasně stanovená pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.
- Třídní učitel se věnuje prevenci šikany v komunitním kruhu třídy.
- Při řešení šikany se vytvoří pracovní skupina:
 - preventivní tým školy
 - třídní učitel oběti, třídní učitel agresora
- Spolupráce pedagogů s dalšími institucemi a orgány, zejména s pediatri, psychiatry, psychology, oddělením sociálně – právní ochrany dětí, PPP.

Práce s třídním kolektivem

- Zjišťování neformálních vztahů ve třídě – použití anket, neformálních rozhovorů
- Společné třídní akce v rámci vyučování i mimo vyučování – třídní besídky, oslavy
- Včasné podchycení problémů
- Stanovení pravidel soužití třídní komunity
- Začlenění nových žáků do kolektivu

Práce s rodiči

- Rodiče jsou informováni, co mají dělat v případě, že se dozví o šikaně
- MPP je zveřejněn na webových stránkách
- Snaha o zapojení rodičů do společných akcí školy
- Rodičům jsou umožněny konzultace v předem domluvených časech

Zpracovala: Mgr. Dagmar Chalupová
ředitelka školy

Schváleno pedagogickou radou: 25. 8. 2022

Pro vypracování Minimálního preventivního programu byly využity následující závazné materiály:

Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j.MŠMT - 21291/2010-28).

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, (čj. MŠMT – 21149/2016

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j. 10 194/2002-14).

Shrnutí všech opatření ministerstva při řešení šikany ve školách a školských zařízeních (<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-rozsirilo-opatreni-k-reseni-sikany-a-kybersikany>).

Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 1:

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon

(v případě zletilého žáka na kontaktní osobu)

Název a adresa školy/školského zařízení, ročník:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.)

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Druhý pedagog ve třídě:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Vychovatel/vychovatelka:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Aktuální zdravotní stav žáka:

Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155):

Podpisy informovaných osob (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

Podpis žáka:

Podpis zákonného zástupce/kontaktní osoby v případě zletilého žáka:

Místo, datum:

Zpracoval/a:

Podpis ředitele školy:

Příloha č. 2: Desatero pro školy aneb „Do školy poprvé přichází žák s PAS“

- 1. Informace** – seznámení učitelů, dalších pedagogických pracovníků školy s problematikou poruch autistického spektra v celé její šíři.
- 2. Rodina** – vhodné je navázat úzkou spoluprací s rodinou žáka s PAS ještě před zahájením vzdělávání žáka (zaměřit se např. na charakteristiku žáka; jeho silné a slabé stránky; specifika v chování; dosavadní průběh vzdělávání; poradenskou podporu v ŠPZ), nastavit spoluprací a průběh péče o žáka s PAS (např. pravidelný kontakt s rodinou; výměna informací o práci se žákem ve škole a v domácím prostředí; snaha o jednotný přístup; využívání stejných metod).
- 3. Prostředí školy** – po dohodě se zákonnými zástupci žáka stanovujeme postup, jak seznámit spolužáky a další pracovníky školy se specifiky žáka. Je důležité podávat srozumitelné a konkrétní informace k danému žákovi s PAS, ne pouze obecné. Je vhodné zařadit programy práce se třídou, které umožní lepší seznámení se žáků třídy navzájem.
- 4. Doporučení ŠPZ** – naplňování doporučení uvedených v Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Spolupráce se školským poradenským zařízením, spoluúčast při průběžném vyhodnocování poskytování podpurných opatření.
- 5. Koordinátoři PAS** – v každém kraji působí krajský koordinátor péče o žáky s PAS v oblasti školství, který má přehled o poskytovaných službách a možnostech podpory pro tyto žáky v daném kraji. Seznam koordinátorů je uveřejněn na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy či Národního ústavu pro vzdělávání a je i součástí příloh tohoto metodického doporučení.
- 6. Respekt k individualitě** – úkolem školy je respektovat specifika každého žáka a zajistit průběh vzdělávání v souladu se vzdělávacími potřebami žáka, současně vytvářet stabilní, vstřícné prostředí, ve kterém se budou všichni žáci cítit bezpečně.
- 7. Komunikace** – podporovat rozvoj verbální i neverbální komunikace. Většina žáků s PAS má významné deficity v komunikaci. Neverbální komunikace nemusí být čitelná, žáci s PAS mohou mít i osobitý komunikační styl. Pro žáky s PAS může být obtížné porozumění zejména nejednoznačným otázkám, složitým a dlouhým souvětím, ironii, sarkasmu, nadsázce. Řada žáků s PAS využívá i různé systémy znakování.
- 8. Předvídatelnost** – pro některé žáky s PAS jsou důležitá konkrétní, přesná sdělení (např. co; kdy; kde; jak; v jakém pořadí). Pro většinu žáků s PAS je nezbytné informace spojovat s vizualizací.
- 9. Motivace** – žák s PAS musí rozumět smyslu vykonávané činnosti. Důležité je stanovit individuální motivaci pro konkrétního žáka a následně ji ve spojení s realizovanými činnostmi pozitivně posilovat, propojovat i se systémem odměn.

10. Tolerantní a empatický přístup – porucha autistického spektra může způsobit nestandardní projevy v chování, které je třeba brát na vědomí a přehnaně na ně neupozorňovat. Znevýhodnění není důvodem k bezbřehé akceptaci všech projevů chování žáka. Je třeba definovat projevy chování, které se budou v rámci školy tolerovat, vzhledem k tomu, že vyplývají z podstaty PAS. Důležité je předcházení vzniku nežádoucího chování a nastavení intervenčního postupu (viz kapitola 5 a 6 metodického doporučení) pro případy, kdy takové chování nastane.

Příloha č. 3: Desatero komunikace se žákem s PAS ve škole

- 1. Zohlednit zkušenosti zákonného zástupce a nejbližšího okolí žáka s PAS** – pro nastavení přístupu a komunikace se žákem v průběhu jeho vzdělávání je velmi důležité vycházet ze zkušeností jedinců z nejbližšího okolí žáka (např. zákonných zástupců žáka, rodinných příslušníků).
- 2. Respektovat specifika v navazování a udržení očního kontaktu** – u žáků s PAS může být oční kontakt vyhýbavý či ulpívavý, pro některé žáky s PAS je důležitější obsah sdělení než udržování očního kontaktu. Žáka s PAS může rozrušit i vzdálený oční kontakt – při současném hovoru pedagoga s jinou osobou.
- 3. Dodržovat osobní zónu jedince** – pro některé žáky s PAS je obtížné zachovat během konverzace přiměřenou vzdálenost od komunikačního partnera. Žáci s PAS často nejsou schopni vyhodnotit, nakolik vstupují do jeho osobní zóny (lze využít vizualizace např. pomocí položeného archu papíru na podlaze – „podsedák“ při sezení na koberci). Dodržování osobní zóny by mělo být oboustranné. V případě potřeby je možné žáka s PAS navést k udržení osobní zóny. U sensoricky citlivých jedinců je potřeba přihlídnout k jejich specifikům (např. doteky; intenzita hlasu).
- 4. Vzít v úvahu případné zvláštnosti v řeči** – např. zvýšené či snížené tempo řeči, hlasitost, zvláštní vyjadřování, specifika v intonaci, echolálie, verbalizace. U některých žáků expresivní řeč zcela chybí nebo ji funkčně nevyužívají.
- 5. Neodsuzovat způsob komunikace upřednostňovaný žákem a nestandardní projevy chování** – např. motorický neklid; nepřiměřená gestikulace; grimasování; nezdvořilost (např. nepozdraví; nepoděkuje); nevhodné komentování určitých skutečností; používání vulgarismů. Nastavte žákovi s PAS jasné hranice a vysvětlete, proč a v jakých situacích je určité chování akceptováno, či nikoliv. Nevhodné chování žáka s PAS klidným hlasem, gestem odmítněte.
- 6. Mluvit přiměřeně hlasitě, konkrétně, jednoznačně, stručně, zachovávat klidný tón** – pro žáka s PAS je důležité vědět CO, JAK, KDE, KDY, KDO a PROČ. Problematické může být používání ironie, dvojsmyslů či jazykových hříček v komunikaci. Mnozí žáci s PAS jim nerozumí nebo je chápou doslovně, což vede k neočekávaným reakcím. Neměli bychom také dávat najevo překvapení z odlišného způsobu myšlení.
- 7. Podle potřeby usměrňovat průběh konverzace** – seznámit žáka s průběhem konverzace, vysvětlit mu, co je jejím hlavním tématem. Žáci s PAS mají tendenci odbíhat od tématu hovoru ke svým oblíbeným tématům, ulpívat na detailech. Pokud má žák s PAS nutkavou

potřebu nadále hovořit, je třeba vymezit čas pro jeho sdělení, poté se vrátit zpět k původnímu tématu.

- 8. Zeptat se, pokud nerozumíte obsahu sděleného** – taktně se žáka s PAS doptejte, pokud nevíte, co chtěl sdělit. Nehovořte o žákovi s PAS před ním, ale obraťte se přímo na něj.
- 9. V případě obtíží s porozuměním využívat vizuální podporu** – u některých žáků s PAS se setkáváme s významnými problémy v porozumění řeči. V takovém případě je dobré využívat vizuální podporu, např. obrázky, grafy, symboly, piktogramy, sociální příběh, časový plán.
- 10. Shrnutí a adresnost sdělovaného obsahu, zdůraznění důležitých bodů** – někteří žáci s PAS obtížně rozlišují podstatné informace od nepodstatných. Příliš mnoho informací je může zahltnout a nemusí vést k pochopení. Při nepochopení frontálních instrukcí je u některých žáků potřeba sdělení směřovat konkrétně k jejich osobě a ověřit si, zda žák správně porozuměl sdělení.

